

„Održeni jsou stejně
spojeni nitkami
a uprostřed jejich
održení vzniká
duch jejich spojení...“

Synchronón u psychiatra

Vystavujúci autori: David Cajthaml (CZ) & Buddy Ungrad (CZ)
Kurátorka: Nina Jassingerová

Vernisáž: štvrtok, 3. mája 2018, 18:30 hod.
Trvanie výstavy: 3. 5. – 17. 6. 2018
Miesto konania: Salón

Výstava Synchronón u psychiatra je výsledkom niekoľkých synchronónne prebiehajúcich udalostí v určitom čase. V časovo ohraničenom priestore od jari 2016 až leta 2017 kurátorka tejto výstavy, prežívajúca práve obdobie ťažkých životných strát a z toho vyplývajúcich depresii, začala vo virtuálnom priestore sociálnej siete bezmyšlienkovito, ale intenzívne vnímať takmer každodennú tvorbu výtvarníka Davida Cajthamla a básnika Buddyho Ungrada. Zároveň celý rok pravidelne navštevovala psychiatrickú ambulanciu, ktorá vyzerala skôr ako galéria. Každodenne publikované obrázky Davida Cajthamla obsahovali poetické texty s podtitulom „u psychiatra“, kde postava psychiatra je akýmsi katalyzátorom (niekedy v polohe subjektu, inokedy objektu), ktorý umožňuje naširoko - nahlboko rozohrať tragikomédiu všetkých našich životných projekcií, transferencií i tráum a traumačiek, túžob, pocitov a emócií, naplnených, nenaplnených či stratených. Komentáre Buddyho Ungrada do nich často vnášali vtip a ďalšiu významovú vrstvu. Zároveň v tom čase intenzívne publikoval svoje básne, reflektujúce práve stavy smútkov, strát, zmarených či nereálnych lások.

Prežívanie, tvorba i vnímanie sa odohrávalo v onom pretrhnutom čase, kde dočasne neexistuje ani priestor, ani čas, ani kauzalita. Najmä pri spätnom pohľade jasne vystúpili do popredia a spojili sa tri hlavné svetelné body na pozadí bezodnej a všeobjímajúcej tmy, spojené neviditeľnými nitkami, ktorými je napokon možné zošívajúť tržné rany duše. Tie tri body sú obrazy, poézia, psychiater. Rezonancia celoživotného i profesného záujmu kurátorky, ktorým je neoddeliteľné prepojenie umenia a terapie, a tých vecí, ktoré zo všetkých iných podnetov vybralo nezaostrené vnímanie, sa stala nielen liečbou, ale vyústila aj do tvorivého výstupu, ktorým je táto výstava.

Pomyselným priestorom, v ktorom voľne a bez príčinnej súvislosti existujú a grupujú sa básne, texty a obrazy, je loď bláznov. Alegorický obraz, po prvý raz použitý Platónom v súvislosti so správou štátu, sa dnes dá považovať za archetypálny. Teda nielen za platónovskú alegóriu vymknutej spoločnosti, ale prípadne i za metaforu života, zmietaného morskými prúdmi, vlnami a búrkami a tiež hlbinnými vodami nevedomia. Zvlášť, keď si zrazu v tom liminálnom¹ stave po ťažkých stratách na najbližších ľuďoch, zdraví i práci uvedomíte, že takmer rok sa pravidelne pozeráte na poeticky pojednané príbehy bláznov a psychiatrov Davida Cajthamla vo virtuálnom priestore sociálnej siete a v tom reálnom chodíte do ambulancie-galérie, kde sa pozeráte na kresby lodných uzlov, maják a mušle, až kým vám nedôjde, že psychiater je zároveň námorný kapitán....

Zhodne s Davidom Cajthamlom si myslím, že realita zväčša predčí fantáziu. A to, čo vyzerá ako metafora či alegória, sa skutočne deje. Niekedy zráža na kolena, niekedy lieči, teší, niekedy usmrčuje. A to je život, ktorému nikto neunikne. Len umenie dáva možnosť túto realitu nanovo preskúpať a vrstviť, objavovať v nej bežne nevidené – napríklad aj tie synchronicity², a tak ju i v záujme prežitia ozmysleňovať.

Nina Jassingerová

David Cajthaml absolvoval Vysokú školu umeleckopriemyslovú v ateliéri architektúry a scénografie u prof. Josefa Svobodu. Pôsobí ako mnohostranný výtvarník – kresba, maľba, grafika, scénograf a hudobník. Okrem iného spolupracoval s Arnoštom Goldflamom na jeho predstaveniach Masochista a Maniak, kde bol autorom hudby i scénografie a plagátov. Je frontmanom hudobného zoskupenia Dekadent Fabrik.

Buddy Ungrad je pseudonym „básnika prérie“, ako sám seba nazýva, a ktorého identita ostáva skrytá. Právnik, žurnalista, obchodník, lobbista v najlepšom zmysle slova, žijúci v „tvrzi s kočkami“ – to o ňom nájdeme z verejných zdrojov. A ešte letnú zmienku od Bohumila Hrabala, s ktorým v istom čase zdieľal okrem literárnych sklonov aj adresu v Prahe-Libni.

1) Liminalita je termín, ktorý začal používať Victor Turner v roku 1977 na označenie časopriestoru na tvorbu obnovenej identity človeka, ktorý práve stratil niekoho blízkeho či blízkych. Rovnako ako v tomto prípade, nie vždy je príčinou straty smrť.

2) Synchronicita je pojem, ktorý prepracoval C. G. Jung. Jeho slovami označuje pretrhnutie času, zrušenie priestoru, času, kauzality, podobá sa numinóznym stavom spirituálnej skúsenosti. Ide o dve alebo viac udalostí v jednom čase, ktoré nemajú príčinnú súvislosť, ale majú rovnaký alebo podobný význam